

Ilmapuntari 2026: Suomalaisten suhtautuminen hyvinvointialueen palveluiden saatavuuteen

Valtaosa suomalaisista kokee hyvinvointialueensa terveys- ja pelastustoimen palvelut itsensä kannalta tärkeiksi

KAKS:n Ilmapuntari-kyselytutkimuksessa selvitettiin kansalaisten suhtautumista oman hyvinvointialueen palveluiden saatavuuteen. Vastajien tehtävänä oli aluksi arvioida, kuinka tärkeitä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastuspalvelut ovat heille itselleen henkilökohtaisesti. Tämän jälkeen kysyttiin vielä tyytyväisyyttä palveluiden saatavuuteen. Kysymyksiä oli kaikkiaan kuusi ja ne kuuluivat seuraavasti.

”Hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen tehtävien järjestämisestä. Kuinka tärkeitä seuraavat hyvinvointialueiden palvelut ovat sinulle? Terveystoimen palvelujen saatavuus? Sosiaalitoimen palvelujen saatavuus? Pelastustoimen palvelujen saatavuus?”

”Entä kuinka tyytyväinen olet seuraaviin hyvinvointialueesi palveluihin? Terveystoimen palvelujen saatavuus? Sosiaalitoimen palvelujen saatavuus? Pelastustoimen palvelujen saatavuus?”

Jakaumatasolla tuloksia voidaan tulkita monella eri tavalla. Tässä tarkastelun perustaksi on valittu niiden osuudet, jotka kokevat palveluiden saatavuuden erittäin tai melko tärkeiksi. Tuloksista käy ilmi, että enemmän kuin neljä viidestä kokee hyvinvointialueen terveystoimen (86 %) ja pelastustoimen (83 %) palveluiden saatavuuden ainakin melko tärkeäksi. Joka toinen pitää näitä palveluita omalla kohdallaan erittäin tärkeitä.

Enemmistö kokee myös sosiaalitoimen palvelut erittäin tai melko tärkeiksi (56 %). Sosiaalitoimen palvelut on tarkoitettu asukkailla, jotka tarvitsevat tukea arjessa selviytymiseen. Näitä palveluja ei koeta aivan yhtä tärkeiksi kuin terveys- ja pelastustoimen. Eroa selittää se, että osa väestöstä ei todennäköisesti tunne sosiaalipalveluja kovinkaan hyvin ja osa ei ehkä usko koskaan tarvitsevansa niitä.

Vastajien puoluekanta on yhteydessä näkemyksiin hyvinvointialueen palveluiden tärkeydestä itselle. Oppositio puolueiden tukijat pitävät kaikkia palveluita tärkeämpinä kuin hallituspuolueiden kannattajat. Vasemmistoliiton kannattajat arvostavat kaikkia hyvinvointialueen palveluita enemmän kuin muiden puolueiden tukijat. Kokoomuksen kannattajat edustavat toista ääripäätä, näin etenkin terveystoimen palveluiden osalta.

Myös vastajien sukupuoli ja ikä ovat yhteydessä näkemyksiin hyvinvointialueen palveluiden merkityksestä itselle. Naiset kokevat hyvinvointialueen kaikki palvelut tärkeämmäksi itsensä kannalta kuin miehet. Iän myötä etenkin terveystoimen palvelujen arvostus lisääntyy.

Joka toinen on tyytyväinen pelastus- ja terveystoimen palveluihin hyvinvointialueella

Vastajilta tiedusteltiin myös tyytyväisyyttä hyvinvointialueen palveluiden saatavuuteen. Pelastuspalveluiden saatavuuteen ollaan tyytyväisempiä kuin terveys- ja sosiaalitoimen palveluiden. Hyvinvointialueiden asukkaista enemmistö on melko tai erittäin tyytyväinen pelastustoimen palvelujen saatavuuteen (57 %). Terveystoimeen tyytyväisiä löytyy noin puolet (53 %) ja sosiaalitoimeen reilu neljännes (28 %). Tyytymättömiä terveystoimen palveluiden saatavuuteen on aika vähän huolimatta siitä, että julkisuudessa puhutaan paljon hoitovajeesta. Reilu viidennes vastajista kertoo olevansa melko tai erittäin tyytymätön terveyspalveluiden saatavuuteen.

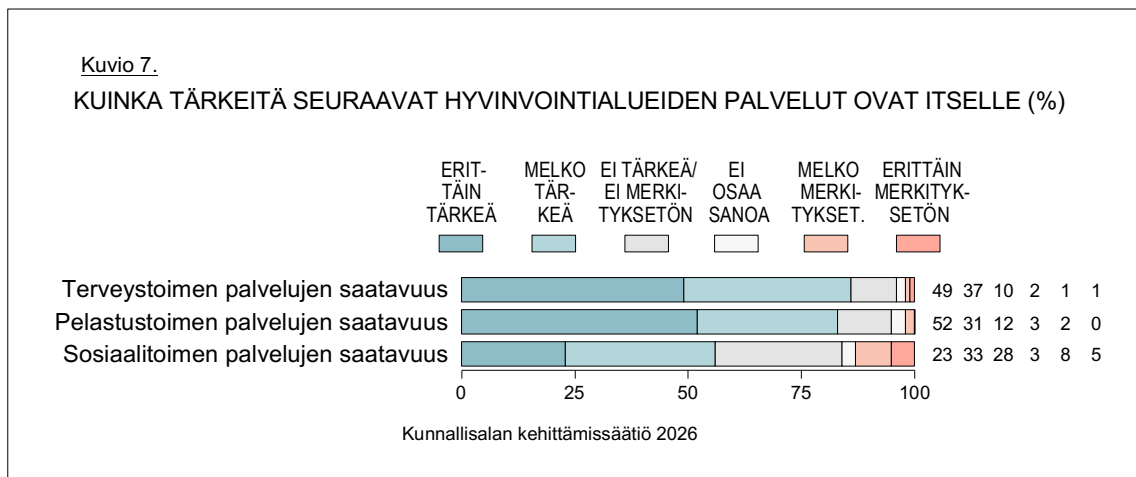
Yleissilmäys tuloksiin kertoo, että tyytyväisyys palveluihin on selvästi vähäisempää verrattuna siihen, millaiseksi niiden merkitys koetaan itselle. Palvelun tärkeys viittaa siihen, kuinka merkittäväksi se koetaan oman terveyden, hyvinvoinnin ja elämänlaadun kannalta. Ideaalitilanne olisi, että tyytyväisyys palveluiden saatavuuteen olisi lähellä koettua palvelun tärkeyttä eli tarpeellisuutta. Etenkin terveyspalveluiden saatavuuden kohdalla ero tyytyväisyyden ja koetun tärkeyden välillä on tuntuva.

Vastaaajien puoluekanta selittää tyytyväisyyttä palveluiden saatavuuteen. Hallituspuolueiden tukijat ovat selvästi tyytyväisempiä kuin oppositiopuolueiden kannattajat. Kokoomuksen tukijat ovat selvästi keskimäärää tyytyväisempiä. Vasemmistoliiton kannattajat ovat puolestaan muita tuntuvasti tyytymättömpiä.

Ikä on yhteydessä näkemyksiin sikäli, että ikääntyneimmät (yli 70-vuotiaat) vastaajat ovat terveyspalveluiden saatavuuteen muita ikäluokkia jonkin verran tyytyväisempiä. Samaa ei ole havaittavissa näkemyksissä pelastus- ja sosiaalitoimen palveluiden kohdalla. Merkillepantavaa tuloksissa on se, että alueellisilla tekijöillä ei näyttäisi olevan suurtakaan yhteyttä näkemyksiin palveluiden saatavuudesta.

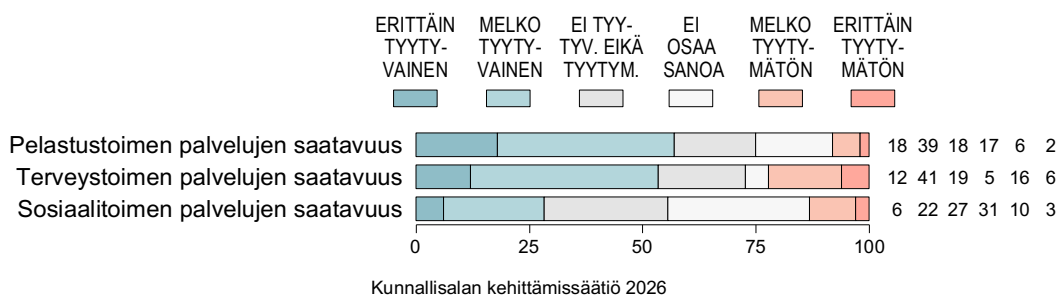
Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallisan kehittämissäätien tutkimuksen toteutti Verian (aiemmin Kantar Public). Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 28.3.–1.4.2026. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.020. Vastaaajat edustavat maamme täysi-ikäistä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

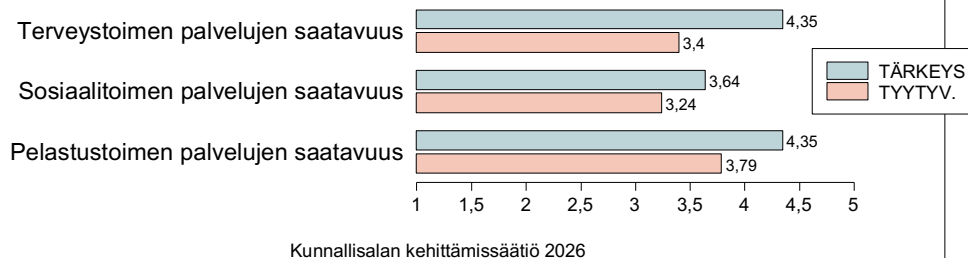
Kuvio 8.

KUINKA TYYTYVÄINEN ON HYVINVOINTIALUEENSA PALVELUIHIN (%).

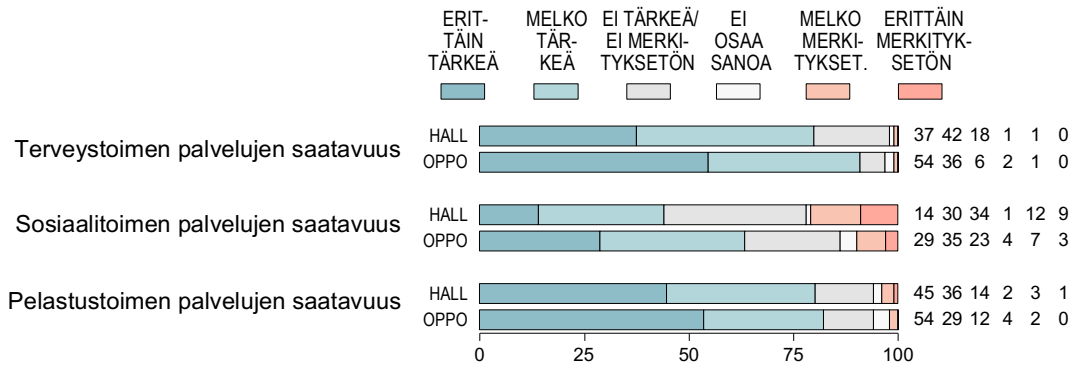
Kuvio 7&8x.

HYVINVOINTIALUEEN PALVELUIDEN ARVIOINTI: TÄRKEYS vs. TYYTYVÄISYYS (asteikkokeskiarvojen vertailu).

Kuvio 7h.

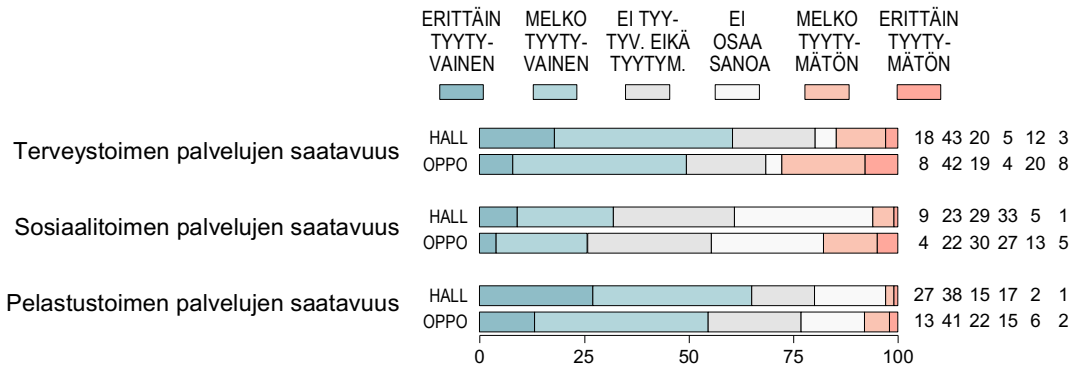
KUINKA TÄRKEITÄ HYVINVOINTIALUEIDEN PALVELUT OVAT ITSELLE: HALLITUSPUOLUEIDEN (HALL) vs. OPPOSITIOPUOLUEIDEN (OPPO) KANNATTAJAT (%).

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2026

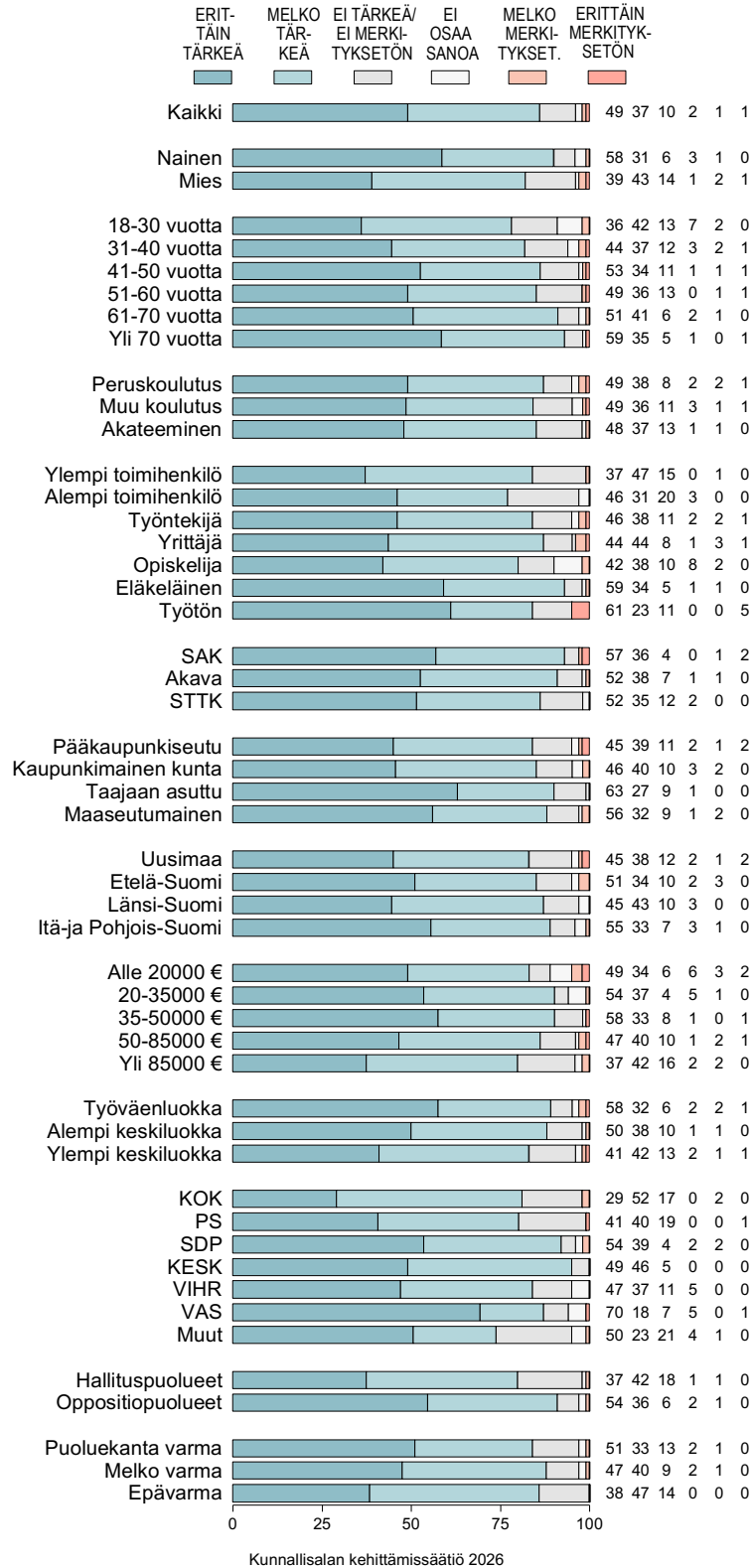
Kuvio 8h.

KUINKA TYYTYVÄINEN ON HYVINVOINTIALUEENSA PALVELUIHIN: HALLITUSPUOLUEIDEN (HALL) vs. OPPOSITIOPUOLUEIDEN (OPPO) KANNATTAJAT (%).

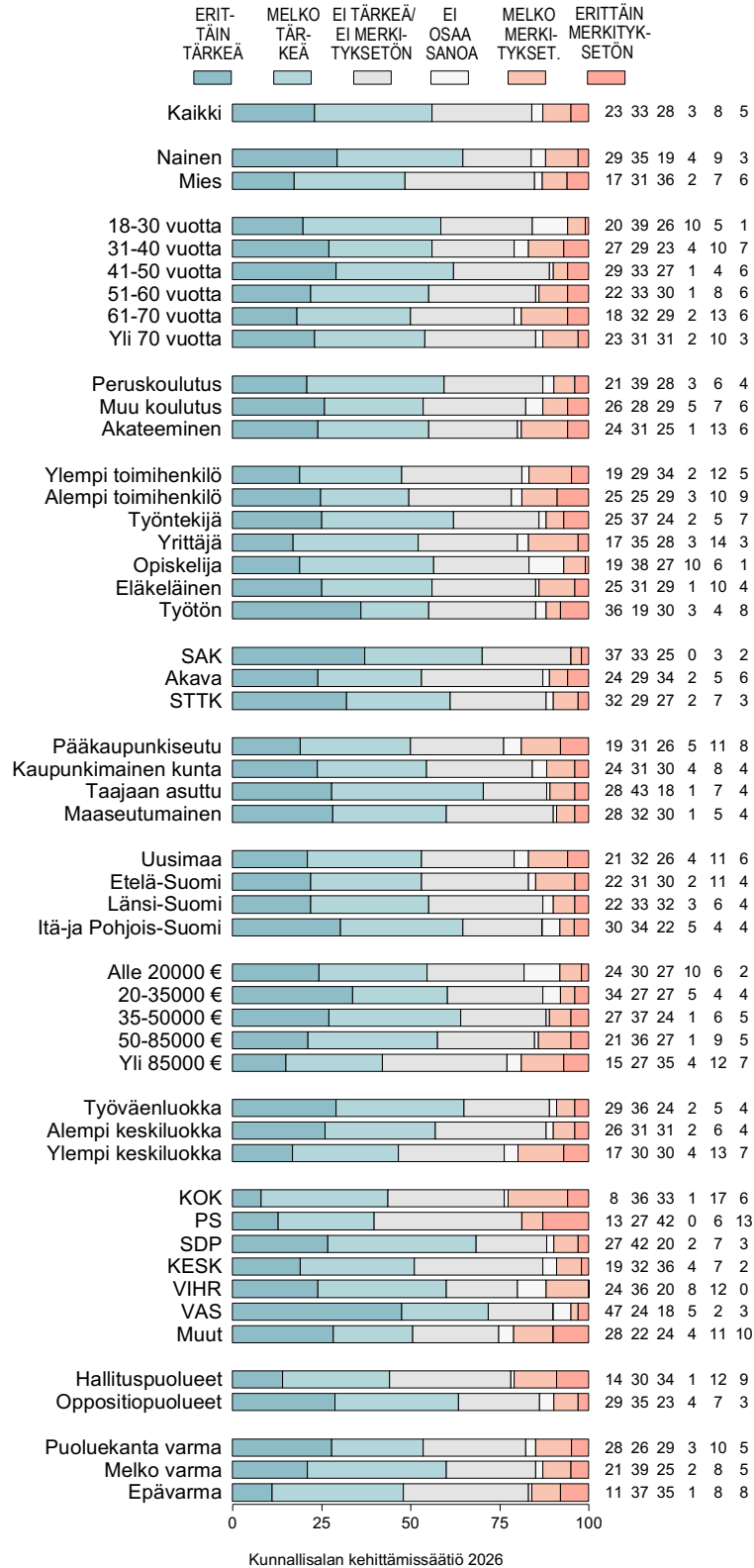
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2026

Kuvio 7-1.

 HYVINVOINTIALUEEN PALVELUIDEN TÄRKEYS ITSELLE: TERVEYSTOIMEN
 PALVELUJEN SAATAVUUS (%).

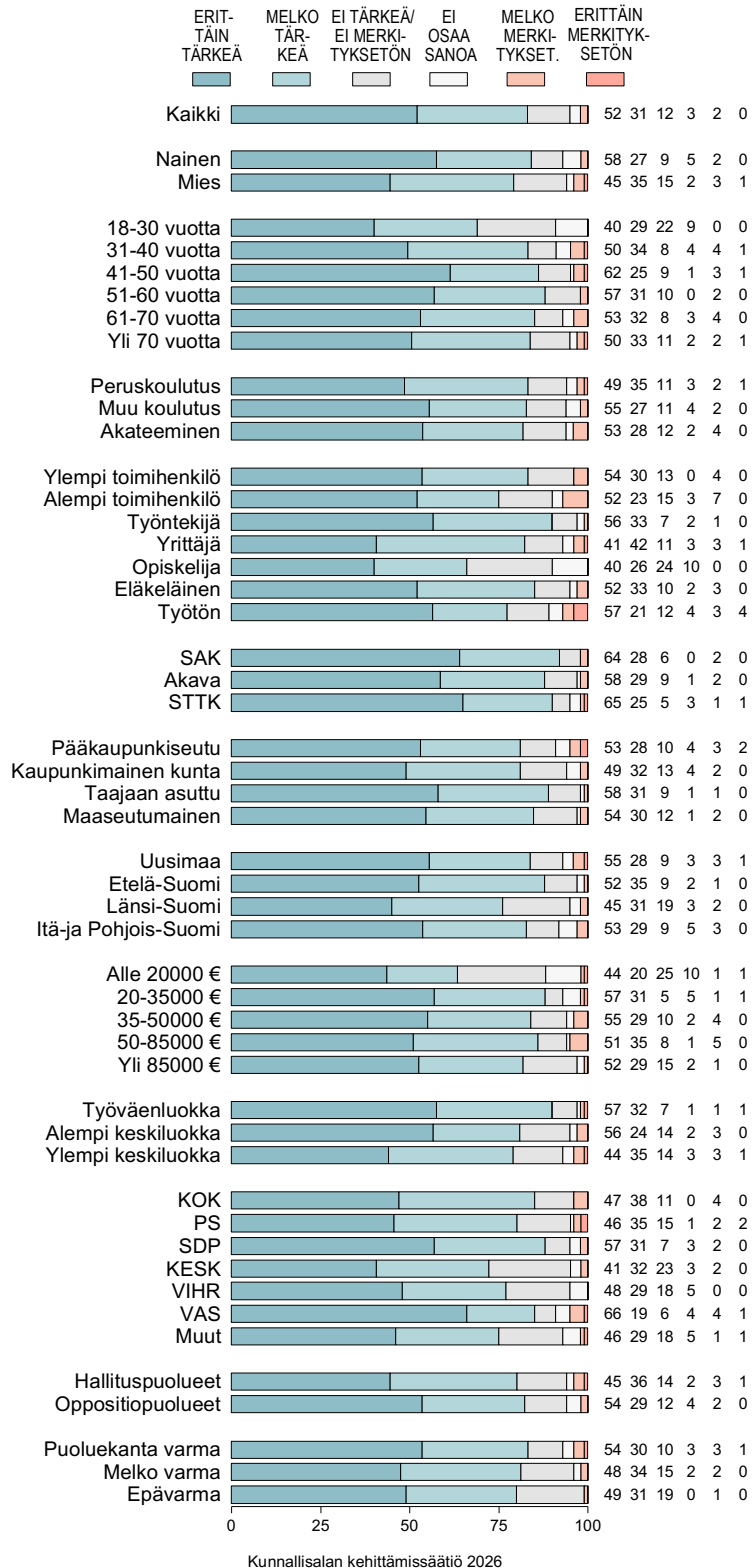
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2026

Kuvio 7-2.
HYVINVOINTIALUEEN PALVELUIDEN TÄRKEYS ITSELLE: SOSIAALITOIMEN
PALVELUJEN SAATAVUUS (%).

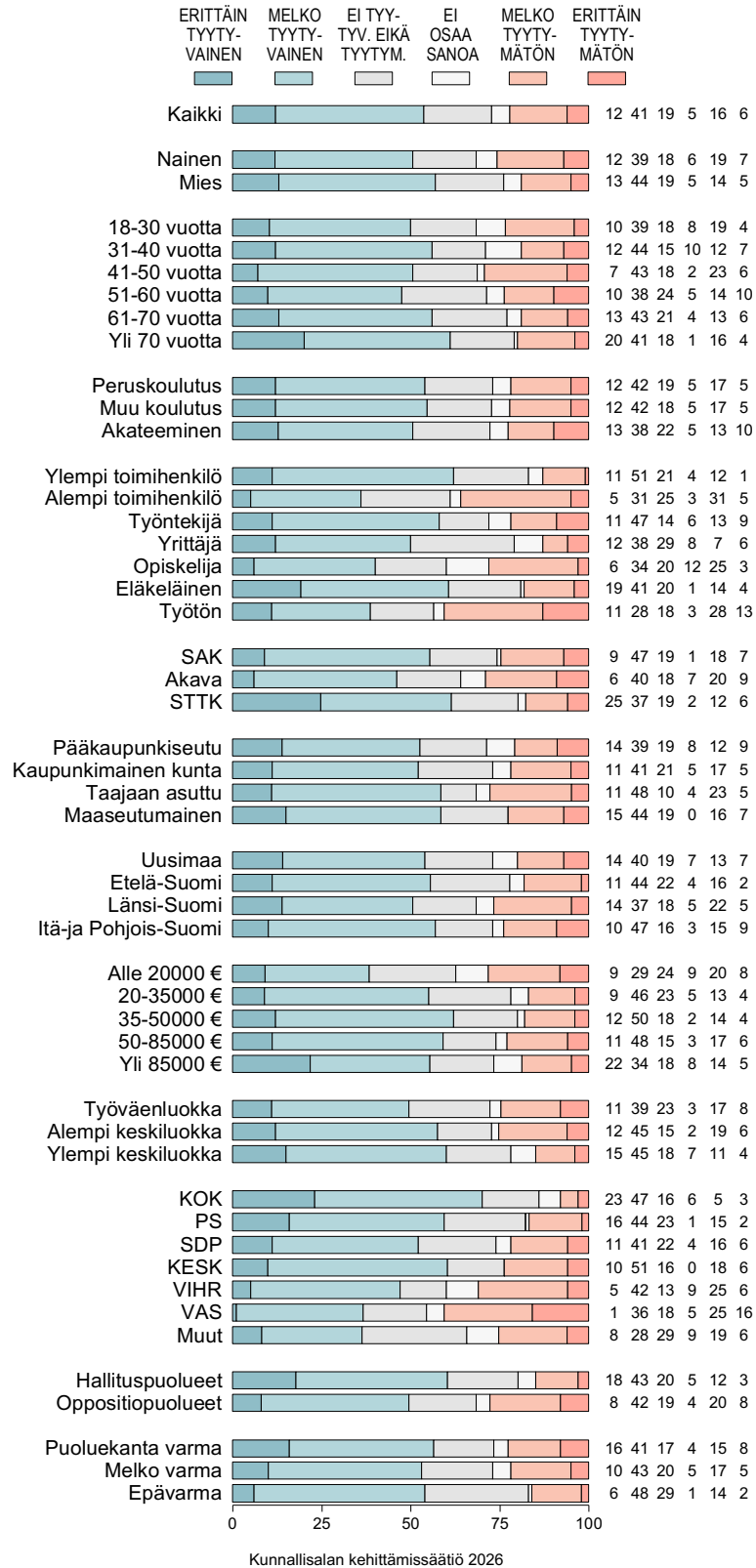
Kuvio 7-3.

HYVINVOINTIALUEEN PALVELUIDEN TÄRKEYS ITSELLE: PELASTUSTOIMEN PALVELUJEN SAATAVUUS (%).

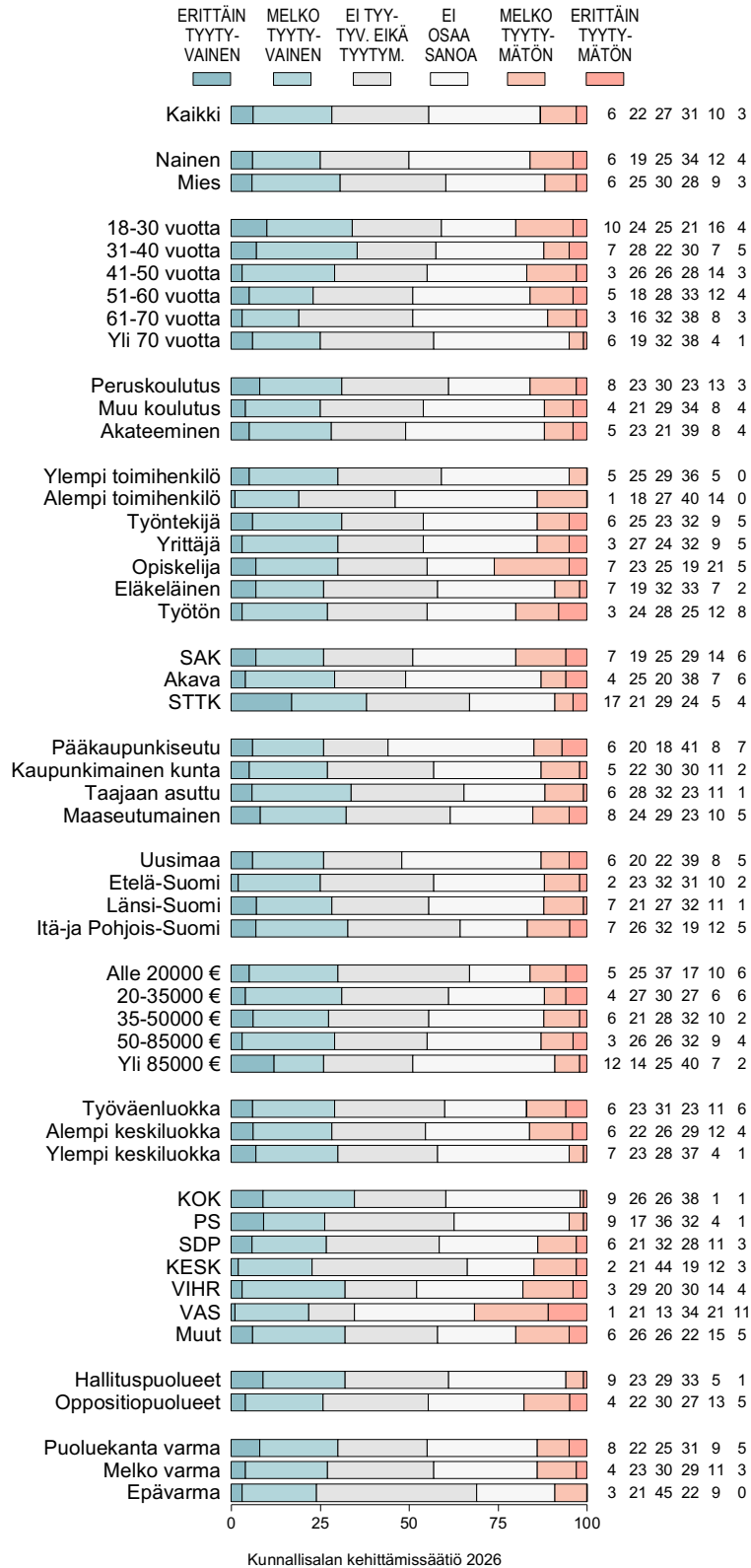

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2026

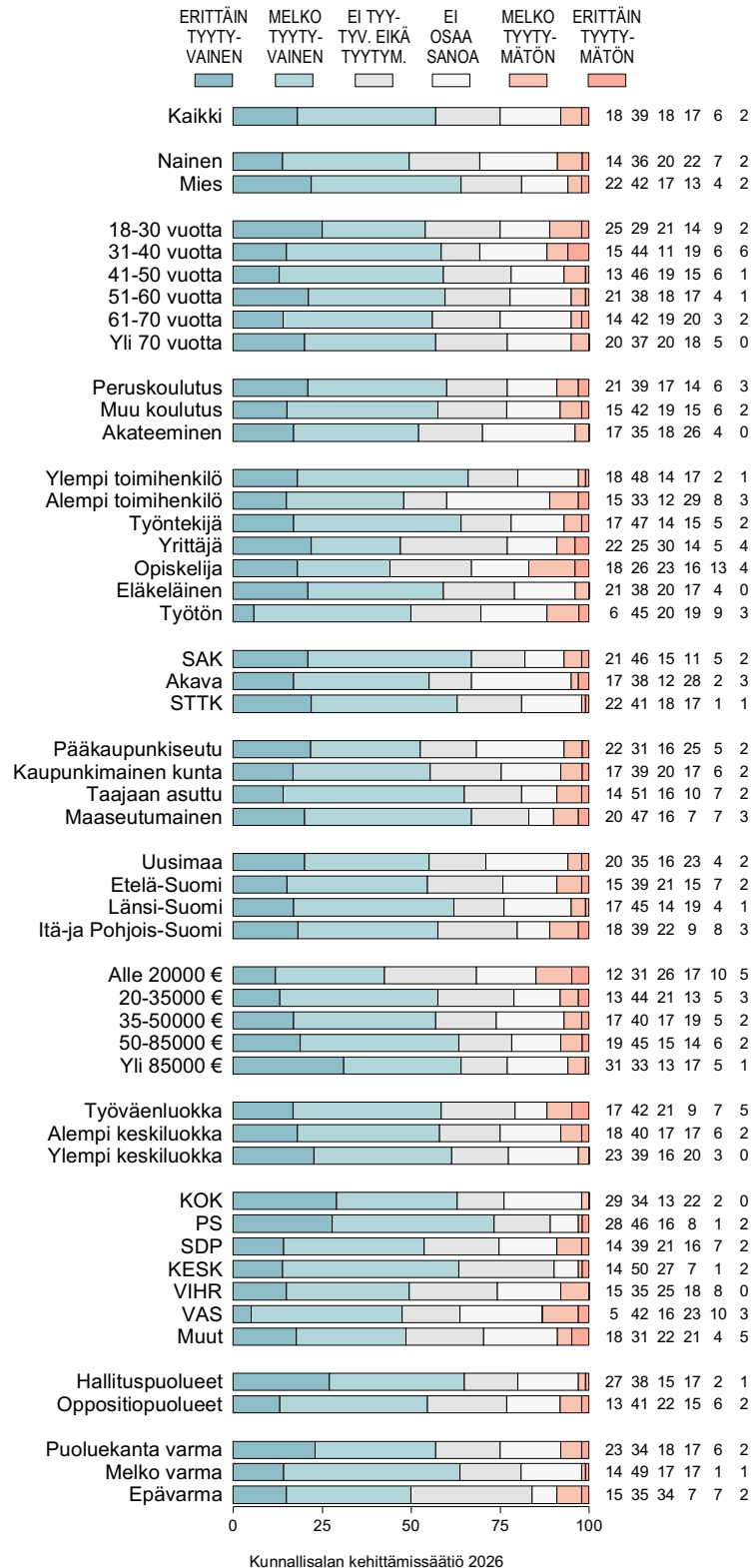
Kuvio 8-1.
 TYYTYVÄISYYS HYVINVOINTIALUEEN PALVELUIHIN: TERVEYSTOIMEN
 PALVELUJEN SAATAVUUS (%).

Kuvio 8-2.
 TYYTYVÄISYYS HYVINVOINTIALUEEN PALVELUIHIN: SOSIAALITOIMEN
 PALVELUJEN SAATAVUUS (%).

Kuvio 8-3.

 TYYTYVÄISYYS HYVINVOINTIALUEEN PALVELUIHIN: PELASTUSTOIMEN
 PALVELUJEN SAATAVUUS (%).

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2026